

Συνέντευξη της Μάρως Δούκα

Τι θα τάζουν οι επόμενοι υποψήφιοι δήμαρχοι; Λουτρά για αστέγους ή κάτι πιο καινοτόμο; «Εφόσον την επαίτεια δεν μπορείς να την εξαλείψεις, γιατί να μην την εντάξεις νομίμως στους κόλπους σου, να την αναγνωρίσεις ως απασχόληση, να την αναβαθμίσεις; Σκέφτηκε ποτέ κανείς τα διαφυγόντα κέρδη του Δημοσίου από τη ζητιανιά;... Να τι αναρωτιέται, σαρκάζοντας, ένας από τους νεόπτωχους ήρωες του καινούργιου βιβλίου της Μάρως Δούκα, «Πατί εμένα η ψυχή μου» (Εκδόσεις Πατάκη).

Η αλήθεια είναι πως και να το έχει σκεφτεί κάποιος, δεν το έχει ξεστομίσει ακόμα. Ομως, αυτός ο αναστεναγμός, με τον οποίο ανοίγει η συλλογή, από πόσα στήθη έχει βγει! «Αχ, να 'τανε να χωθώ και να μείνω για πάντα στα πανηγύρια του 2004. Σ' εκείνο τον Ιούλιο. Με την κεφαλιά-οβίδα του Χαριστέα. Και με τη γαλανόλευκη ζωγραφισμένη στο πρόσωπο. Θυμάσαι που το πήραμε τότε και τρελάναμε όλη την υφήλιο;»...

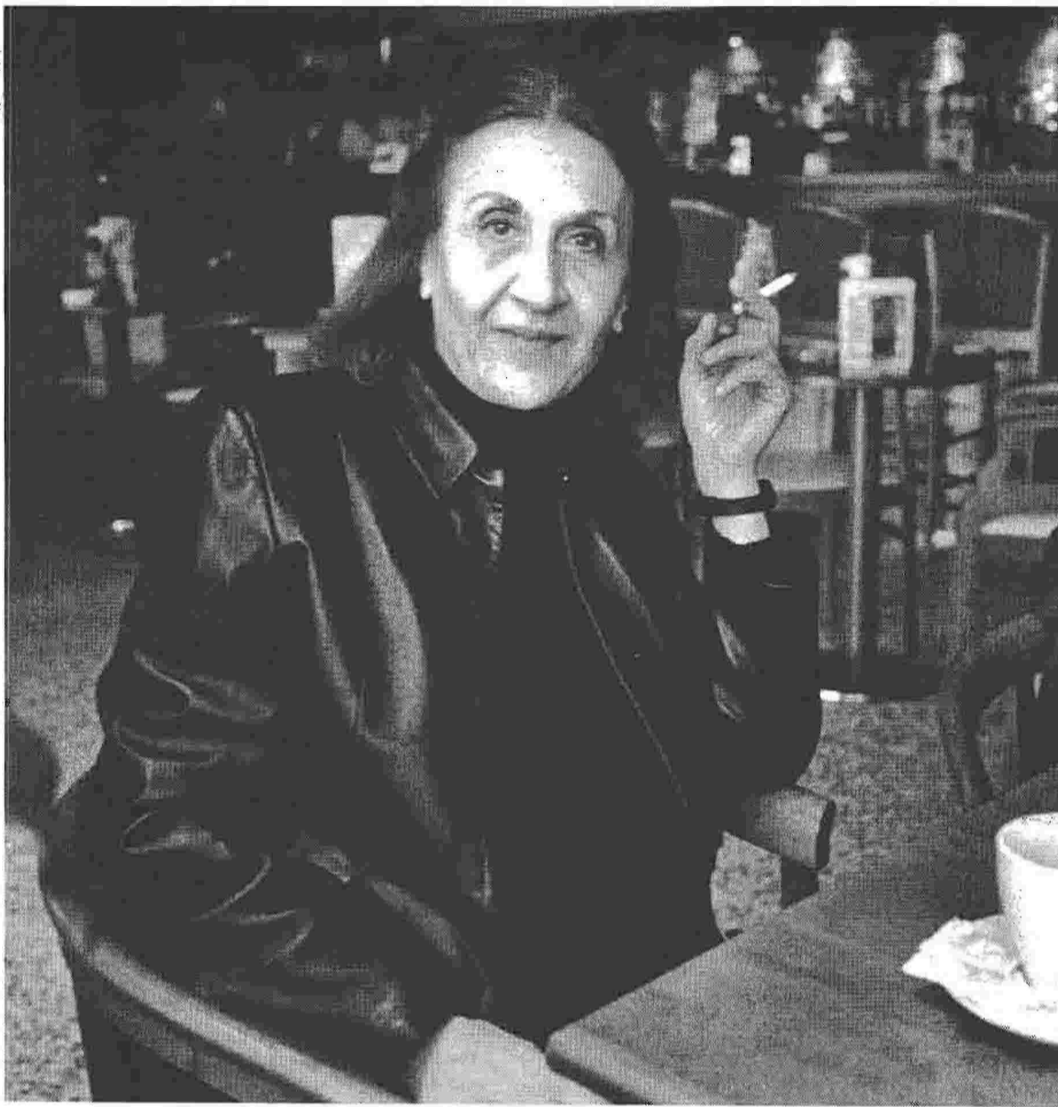
Πριν χωθεί ξανά στα δεινά του Εμφυλίου, για να ολοκληρώσει την τριλογία που ξεκίνησε με τα μυθιστορήματα «Αθώοι και φταίχτες» και «Το δίκιο είναι ζόρικο πολύ», η Μάρω Δούκα έκανε ένα διάλειμμα. Καταπάστηκε με το να συγκεντρώσει σκόρπια πεζογραφήματά της της τελευταίας εικοσαετίας, πλάι σε δύο ανέκδοτα διηγήματά της, γραμμένα στον απόηχο της δολοφονίας του Αλέξανδρου Γρηγορόπουλου: κείμενα προφητικά για τις εκτροπές της παγκοσμιοποίησης, σελίδες για τους Ζαπατίστας, τον Θεοτοκόπουλο, αλλά και για το ΠΑΣΟΚ που εξέθρεψε τον Κοσκωτά, βιωματικό υλικό από το συγχρωτισμό της με πρόσφυγες και μετανάστες, έμμεσες εξομολογήσεις για τις αγωνίες της ως μητέρας, συνειρμικά πετάγματα στα μεταπολεμικά Χανιά, ίχνη όλα τους μιας διαδρομής στην αριστερή όχθη πάντα, χωρίς παρωπίδες, εκπτώσεις ή μεγαλοπιάσματα. Κι ανάμεσά τους, μια ευχή: να μην αφήσουμε την ψυχή μας δέσμα των φόβων και των ελπίδων μας.

Λίγο πριν κυκλοφορήσει το βιβλίο, ζητήσαμε από την κορυφαία συγγραφέα μια συνέντευξη για το δεύτερο απεργιακό μας φύλλο. «Πιμή μου!» ήταν η απάντηση.

Εσείς, κυρία Δούκα, μπήκατε στο δίλημμα ευρώ ή δραχμή;

«Δεν μπήκα. Κι αν είναι να βρεθούμε στη δραχμή, δεν με τρομάζει. Αλλά ας μην το διεκδικήσουμε κιόλας! Ας μην επιδιώξουμε την εξαθλίωσή μας! Ας το αποφασίσουν οι άλλοι. Παραμένοντας στο ευρώ, το ζητούμενο είναι να έχουμε ικανούς διαπραγματευτές, ώστε και το χρέος να διευθετηθεί και εμείς να ζήσουμε. Είμαι ρεαλίστρια όμως. Αργά ή γρήγορα, θα μας πετάξουν έξω από την Ε.Ε.»

Εξακολουθείτε να παρακο-

« Η ελπίδα είμαστε εμείς! »

Λουθείτε το λόγο των πολιτικών;

«Κάποιοι φωνές στον ΣΥΡΙΖΑ μ' ενοχλούν αφάνταστα, αλλά τον Δραγασάκη και τον Παπαδημιούλη μ' αρέσει να τους ακούω. Ο Τσίπρας πάει, στέγνωσε... Και η Αριστερά, στο σύνολό της, όχι μόνο είναι μέσα στο πρόβλημα, αλλά και συνυπεύθυνη γι' αυτό. Ποτέ τα αριστερά κόμματα δεν καθοδήγησαν τους οπαδούς τους έστω προς μια αυτογνωσία, η οποία θα τους έκανε να συναισθανθούν τις επιλογές που τους προσφέρει η σημερινή εποχή. Κάτι που δεν αποκτιέται βέβαια με αγώνες για αύξηση των μεροκάματων, ούτε με τη διεκδίκηση θέσεων στο Δημόσιο. Ακόμη και αν υπάρχουν ανάγκες, ένα αριστερό κόμμα ποτέ δεν πρέπει να προβάλλει τέτοιες διεκδικήσεις, γιατί αυτομάτως μετατρέπεται σε ψηφοφόρους του σε μικροαστούς. Και η μικροαστική

συνείδηση είναι ό,τι πιο επικίνδυνο για τον κοινωνικό ιστό. Ο μικροαστός λέει: «Να 'μαι εγώ καλά, κι αν βρω, θα βοηθήσω και τους άλλους. Πρωτίστως, όμως, ο εαυτούλης μου»».

Σ' ένα σημείο του βιβλίου, μια ηλικιωμένη γυναίκα εξανίσταται. «Πώς γίνεται να παίζει στο

νο ως υπουργός Νέας Γενιάς θα μπορούσε να σταθεί».

– Ο σημερινός πρωθυπουργός σάς εμπνέει εμπιστοσύνη;

«Στο βαθμό που ο πολιτικός τού σήμερα πρέπει να είναι διαχειριστής οικονομικών συμφερόντων, υπάλληλος της αγοράς, χωρίς οράματα και χωρίς φιλοδοξία καθοδήγησης ενός λαού, ο Παπαδημιός, και ο κάθε Παπαδημιός, προσφέρουν».

– Η Αθήνα κήκε πάλι τις προάλλες. Και κάποιοι φοβούνται μήπως διαγραφεί ο Εμφύλιος στον ορίζοντά...

«Δεν νομίζω. Είμαστε παροπλισμένοι. Βγαίνουμε από μια περίοδο πλασματικής ευημερίας και, αντί για το όραμα μιας καλύτερης κοινωνίας, παλεύουμε μη χάσουμε τα κεκτημένα μας. Εμφύλια σύρραξη δίχως μια δυναμική επανάσταση μέσα στην κοινωνία δεν γίνεται. Και

όσοι κινδυνολογούν κοιτάζοντας προς το ΚΚΕ, ας μην ξεχνούν ότι ειδικά το ΚΚΕ, στο όνομα της συνέπειας και των λενινιστικών τοιμάτων, ακόμη και τότε που μπορούσε, δεν τόλμησε να καταλάβει την εξουσία και σύρθηκε από τη Δεξιά της εποχής σ' έναν εμφύλιο που δεν υπήρχε περίπτωση να έχει ευτυχή έκβαση».

– Παρατηρείτε αλλαγές στη συμπεριφορά των ανθρώπων;

«Στη γειτονιά μου, το Νέο Ψυχικό, όχι κάτι ιδιαίτερο. Λένε κάμποσοι: «Πρέπει να συμμαζευτούμε», αλλά σαν σλόγκαν μού ακούγεται. Για να είμαι ειλικρινής, δεν συγκλονίζομαι με το πρόβλημα όσων έπεσαν από τις τρεις χιλιάδες ευρώ το μήνα στις δύο. Με πληγώνει πολύ, όμως, το ότι εκείνοι που τα 'φερναν βόλτα με επτακόσια, πρέπει να τα καταφέρουν με πεντακόσια ευρώ. Σας θυμίζω ότι αυτό που ζουν σήμερα τα μεσοαστικά στρώματα, το ζούσαν εδώ και είκοσι χρόνια πολλοί μισθωσυντηρητικοί και υπό την απειλή της απόλυσης συμπατριώτες μας, όσο ρημαζόταν η βόρεια Ελλάδα και μεταφέρονταν τα εργοστάσια στα Βαλκάνια. Δεν μας έφαγαν τόσο οι λαμογιές όσο η αποβιομηχανοποίηση, η εξαφάνιση της σπονδυλικής στήλης της οικονομίας μας».

– Τώρα ξεφουσκώνει και η αγορά του βιβλίου. Βιβλιοθήκες, όμως, δεν αποκτήσαμε στο μεσοδιάστημα...

«Το ότι σπάει η φούσκα ίσως βοηθήσει σ' ένα ξεκαθάρισμα, ίσως γίνονται με μεγαλύτερη φειδώ οι εκδόσεις. Σε περιόδους οικονομικής και πολιτικής κρίσης, από αυτοάμυνα, οι κοινωνίες στρέφονται προς τα ουσιαστικότερα για να επιβιώσουν. Οσο για τις βιβλιοθήκες, πράγματι, και οι λίγες σχολικές που δημιουργήθηκαν, μένουν ακέφαλες και κλειδωμένες. Ποτέ δεν ενδιαφέρθηκε σοβαρά η πολιτεία για το βιβλίο-πάντα ως φτωχό συγγενή το αντιμετώπιζε».

– Μνημονιακός, αντιμνημονιακός. Οσο αργότερα περάσουν αυτά τα επίθετα στην πεζογραφία τόσο το καλύτερο;

«Δεν θα το έλεγα! Δεν πιστεύω ότι χρειάζεται αποστασιοποίηση. Οντας μέσα στον πυρήνα του γεγονότος και αντιμετωπίζοντάς το μετωπικά, ακόμη και αν φαλτσάρετε λογοτεχνικά, επισημαίνεις πράγματα. Ακόμη και μέσα στη φωτιά, αν είσαι ικανός, θα δεις ό,τι πρέπει να επισημαίνεις».

– Η δική σας ψυχή είναι ελεύθερη και από φόβο και από ελπίδα;

«Αυτός είναι ο στόχος. Να μη σε τυφλώνει ούτε το ένα ούτε το άλλο, ώστε να κάνεις ένα βήμα μπροστά. Μια ταξίδα είναι, προς ένα υψωματάκι που δεν ξέρω αν θα το φτάσω ποτέ. Σήμερα, πάντως, ευελπιστώ ότι μέσα από το καμίνι θα βγούμε καλύτεροι». ✖

Η κορυφαία συγγραφέας με αφορμή το νέο βιβλίο της «Γιατί εμένα η ψυχή μου» μιλάει για την κρίση, τα κόμματα και τα πρόσωπα εξουσίας, την Αριστερά

μπαρμπούτι αυτή η οικογένεια τις ελπίδες μας;», λέει για τους Παπανδρέου. Η πορεία του Γιώργου Παπανδρέου σάς εξέπληξε;

«Ως άτομο, πρέπει να είναι ευγενικός και πράος, και δυο-τρία πράγματα που τα πιστεύει, μάλλον θα τα υπηρετεί. Ως πολιτικός, όμως, αποδείχτηκε αδιανόητα ανίκανος. Μό-